

Рекомендовано до друку вченою радою Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради (протокол № 2 від 25 вересня 2024 року).

Рецензенти:

Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Черепанин М.В. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, заслужений артист України

Шульгіна В.Д. – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Ч 48

Діалог митців музично-педагогічної освіти України. Колективна монографія. Вип. 1. /Науковий редактор В.Ф. Черкасов, доктор педагогічних наук, професор. / Sammelmonographie. Prob. 1. /Wissenschaftlicher Redakteur V.F. Cherkasov, Doktor der Pädagogik, Professor. Бо Базен /Німеччина. AV Akademikerverlag, 2024. 326 p.

В колективній монографії представлено досвід відомих українських науковців у галузі музично-педагогічної освіти України другої половини ХХ – початок ХХІ століть. Схарактеризовано творчі здобутки, розглянуто становлення і розвиток музично-педагогічних концепцій і авторських шкіл в Україні, що здобули світове визнання.

Видання розраховане на науковців, аспірантів і студентів мистецьких спеціальностей закладів освіти різних рівнів акредитації.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1.	
ВИТОКИ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	7
<i>Комаровська О.А.</i> Шляхи становлення педагогіки мистецтва: короткий історичний екскурс.....	7
<i>Ростовська Ю.О.</i> Наукова школа професора О. Я. Ростовського: спогади, роздуми, факти	24
<i>Отич О.М., Паньків Л.І.</i> Оксана Рудницька – фундатор вітчизняної мистецької педагогіки	37
<i>Паньків Л.І.</i> Від джерел – до наукової школи.....	48
РОЗДІЛ 2.	
РОЗВИТОК МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ВИДАТНИХ ПОСТАТЕЙ.....	58
<i>Бодрова Т.О.</i> Дорогу долає той, хто йде: професійно-педагогічне та наукове сходження Сергія Горбенка	58
<i>Реброва О.Є.</i> Життя віддано улюбленій професії	65
<i>Федоришин В.І.</i> Алла Володимирівна Козир – представник наукової еліти України.....	77
<i>Олексюк О.М.</i> Науково-професійна (педагогічна) діяльність докторки педагогічних наук, професорки, завідувачки кафедри акторської майстерності Запорізького національного університету Локаревой Галини Василівни	90
<i>Гусарчук Т.В.</i> Науково-педагогічна діяльність Тетяни Мартинюк у контексті розвитку сучасної музичної культури	107
<i>Смирнова Т.А.</i> Наукова школа доктора педагогічних наук, професора О.В. Михайличенка.....	116
<i>Падалка Г.М.</i> Олена Отич – дослідниця мистецьких субдисциплін педагогіки	130
<i>Телеп О.А.</i> Смирнова Тетяна Анатоліївна: науковець, диригент, педагог, керівник	143
<i>Черкасов В.Ф.</i> Провідні вектори наукової, мистецької та педагогічної діяльності Інни Сташевської	155

Черепанин М.В. Горизонти творчості заслуженого діяча

мистецтв України Андрія Сташевського	174
<i>Тушева В.В.</i> Культурно-педагогічна діяльність Тетяни Володимирівни Ткаченко.....	190
<i>Смирнова Т.А.</i> Наукові обрії професора В.Ф. Черкасова	201
РОЗДІЛ 3.	
РОЗВИТОК СУЧАСНИХ КОНЦЕПЦІЙ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ДОСЛІДЖЕННЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВЦІВ	
<i>Черкасов В.Ф.</i> Національна наукова еліта – Наталія Шетеля, ректор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради	217
<i>Лобова О.В.</i> Алла Зайцева – дослідник феномену художньо-комунікативної культури особистості в системі вищої музично-педагогічної освіти	226
<i>Козир А.В.</i> Науково-дослідницькі та творчо-мистецькі орієнтири професійно-педагогічної діяльності професора Лабунця Віктора Миколайовича	235
<i>Зайцева А.В.</i> Обрії мистецької педагогіки Ольги Лобової.....	245
<i>Черкасов В.Ф.</i> Становлення наукової, освітянської та творчої діяльності Марини Анатоліївни Михаськової	255
<i>Новосадов Я.Г., Новосадова А.А.</i> Життєвий шлях та професійні досягнення професора Н.Г. Мозгальової	265
<i>Ткаченко Т.В.</i> Становлення особистості Ірини Іванівни Полубояриної як музиканта і педагога.....	273
<i>Лоцман Р.О.</i> Синергія науки та творчості: виконавсько-педагогічний досвід Євгенії Проворової	285
<i>Сбітнєва О.Ф.</i> Творча діяльність доктора педагогічних наук, професора Сбітнєвої Людмили Миколаївни	297
<i>Полубоярина І.І.</i> Становлення професора В.В. Тушевої як науковця і педагога у галузі мистецької освіти.....	309

ПЕРЕДМОВА

В умовах глобалізаційних процесів особливої актуальності набуває формування духовної й інтелектуальної сфер особистості. І суттєву роль у цьому відіграє спілкування з мистецтвом, а саме: музикою, літературою, образотворчим, хореографічним та театральним мистецтвом, кінематографією, що сприяє формуванню українського сегменту на світовому мистецькому ринку інновацій.

Друга половина ХХ – початок ХХІ століть увійшли в історію-педагогіки України як період становлення і розвитку музично-педагогічної освіти, яка є потужним соціальним інститутом, викликаним потребою людини в розвитку своїх творчих здібностей.

Видання «Діалог митців музично-педагогічної освіти України» висвітлює сталі напрями розвитку музично-педагогічної галузі, презентує інформацію про видатні постаті у сфері музично-педагогічної освіти України, науково-дослідну діяльність колективів викладачів фахових кафедр та студентів факультетів мистецького спрямування, тим самим сприяє залученню нового покоління науковців до шляхетної справи – розбудови художньо-інтелектуальних потужностей України, модернізації музично-педагогічної освіти на основі консолідації традицій і нововведень, створення нових концепцій підготовки вчителів мистецької галузі, виховання нової генерації науковців. Завдячуючи такому підходу було закладено надійні підвалини для подальшого розвитку науки і музично-педагогічної освіти.

Вітчизняні науковці є організаторами і модераторами міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, беруть активну участь в презентації результатів своїх досліджень як в Україні так і за її межами. Організаторами цих заходів створені сприятливі умови максимальної реалізації творчої ініціативи викладачів і студентів, формування інтелектуально-творчого мислення, розвитку навичок культури спілкування, вдосконалення педагогічної майстерності та здатності креативно підходити для розв'язання актуальних питань сьогодення і критично оцінювати явища мистецтва. Увагу акцентовано на міжнародній науковій і культурно-освітній співпраці.

Монографічне дослідження, зі змістом якого ви маєте можливість ознайомитися, містить інформацію про найбільш видатних вітчизняних науковців, чиї дослідження мають історичне значення не лише в межах однієї країни, а стали надбанням світової музично-пе-

Зустрічі зі слухачами, спілкування з дітьми, педагогами, а також робота в журі міжнародних та всеукраїнських вокальних конкурсів є ще однією гранню творчості співачки. Так, в травні 2023 року Є. М. Проворова виступала в Німеччині під час благодійного турне «Українське світло» автора цієї статті. Концерт для українців німецьких містечок Зінген, Констанц та Радольфцель мав важливу благодійно-просвітницьку мету та сприяв подальшій комунікації між українськими громадами Європи. У травні 2024 року Є. М. Проворова була запрошена на Міжнародний фестиваль мистецтв «Вишиванка-Берегиня», що відбувся в м. Барселона (Іспанія). Її професійна робота в Журі IV Міжнародного конкурсу з україноспіву «Диво-Вишиванка» для учнів українських шкіл світу, дітей української діаспори, є дуже важливою не лише з точки зору оцінювання, виявлення та підтримки юних талантів, а й проведення майстер-класу з вокального мистецтва для вчителів українських шкіл 10 країн світу, що прибули на фестиваль.

Усвідомлюючи потребу благодійної, просвітницької, профорієнтаційної та виховної діяльності Є. М. Проворова продовжує виступати з концертними програмами за кордоном, долучаючи зарубіжних слухачів до багатогранної української культури. І ще одна важлива інформація на фінал цієї статті – це актуалізація сімейних цінностей, які є основою духовної культури професорки спів і передаються від батьків, привитої змалку любові до людей, до Батьківщини, до праці та своєї справи життя. Сьогодні в родині Є. М. Проворової підрастають чотири прекрасні донечки, які долучаються до світу мистецтва, разом з мамою співаючи українські пісні. І ми віримо, що після нашої з вами перемоги ми почуємо їх родинний гурт у вільній Україні.

Отже, з вищезазначеного можна зробити висновок про унікальне поєднання творчої, викладацької та наукової енергії співачки-викладачки, що дає перспективу розвитку нової педагогічної школи, ядром якої є осмислена креативність. Саме забезпечення синергії душі і розуму дають успішні результати діяльності, яка для Є. М. Проворової є не тільки професією за покликанням, а й певною мірою – життєвою місією.

СБІТНЕВА Олена Федорівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри академічного та естрадного вокалу
факультету музичного мистецтва і хореографії
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2201-2120>
e-mail: sbitneva.elen@gmail.com

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ДОКТОРА ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА СБІТНЕВОЇ ЛЮДМИЛИ МИКОЛАЇВНИ

Народилася Л. М. Сбітнева 08.07.1951 року в м. Антрацит Ворошиловградської області. Закінчила в 1975 році Ворошиловградське державне музичне училище. У 1986 році закінчила Донецьку державну консерваторію ім. С. Прокоф'єва й отримала повну вищу музичну освіту за спеціальністю «Хорове диригування», здобула кваліфікацію диригента хору та викладача хорових дисциплін. Працювала музичним вихователем у дитячому садку, вчителем музики, викладачем дитячих музичних шкіл у м. Луганську, Луганській та Донецькій області. В ті роки значна увага педагогічної спільноти спрямовувалася на музично-естетичне виховання у загальноосвітній школі та нового змісту набувала позакласна і позашкільна музично-естетична робота. Своєрідним показником зростання уваги до цього виду виховання в країні було відкриття дитячих музичних шкіл у сільській місцевості. 1980 року першою у Донецькому регіоні була відкрита сільська музична школа у селищі Дмитрівка Шахтарського району Донецької області з контингентом учнів у кількості 200 осіб, директором якої стала Л. М. Сбітнева. З Донецького музичного училища було направлено на роботу шість випускників. ДМШ надавала музичну освіту зі спеціальностей: фортепіано, баян, акордеон, скрипка, домра, гітара. До навчального плану входили такі дисципліни, як музичний інструмент, сольфеджіо, музична література, хор, оркестр, ансамблеве музикування. З першого року існу-

Професор
Л. М. Сбітнева

вання дитячої музичної школи був створений дитячий хоровий колектив, яким керувала директор ДМШ Л. М. Сбітнева, оркестр народних інструментів та вокально-інструментальний ансамбль. Ці колективи давали концерти у всьому районі, впродовж багатьох років, виїжджали з дружніми концертами в міста Донецької області та м. Куйбишево Ростовської області.

Чимало випускників Дмитрівської дитячої музичної школи стали призерами різних конкурсів, вступали у подальшому в музичні училища, згодом верталися і працювали в ній викладачами. Успіх культурно-просвітницької роботи педагогів ДМШ забезпечувався клопіткою підготовкою, завчасно розроблялися плани культурних заходів, програми концертів, афіші. У культурному житті були задіяні широкі верстви населення, високий рівень виконавства сприяв формуванню музично-естетичних смаків, виховував інтерес до музичного мистецтва. З'являлися цікаві форми музично-просвітницької роботи: участь педагогів і учнів у сільських святах, лекції-концерти в загальноосвітній школі, допомога в організації самодіяльних вокально-хорових і інструментальних колективів та методична допомога музичним вихователям, клубним працівникам тощо. Викладачі ДМШ вже з першого року її відкриття активно проводили музично-просвітницьку роботу, організовували творчі колективи в Будинку культури. Одним з них став хор, учасниками якого були вчителі місцевої загальноосвітньої школи, працівники медичного закладу та працівники колгоспу. Керівником колективу була директор Дмитрівської дитячої музичної школи Л. М. Сбітнева. 1985 року мішаний хор під керівництвом Л. М. Сбітневої отримав звання Народного хору України. Таким чином, в с. Дмитрівка Шахтарського району Донецької області музична школа стала центром культури, діяльність якої ґрунтувалася на затверджених педагогічною радою планах роботи.

У 1985–1988 роках Л. М. Сбітнева працювала заступником директора з навчально-виховної роботи у Палаці піонерів Гагарінського району м. Москви. З 1988 року стала працювати викладачем ДМШ №3 м. Луганська та керівником дитячого хору.

З 1992 року Л. М. Сбітнева розпочала свою педагогічну діяльність на кафедрі методики музичного виховання, співу та хорового диригування Луганського державного педагогічного інституту імені Тараса Шевченка. В 90-роки в інститутах і університетах України відкривалися нові спеціальності і спеціалізації. В Луганському педа-

гогічному інституті був створений у 1992 році факультет музики та була відкрита спеціальність «музика та художня культура».

У 1993 році Л. М. Сбітнева поступила, а в 1996 році закінчила аспірантуру на кафедрі педагогіки. Науковим керівником Л. М. Сбітневої була академік АПН України, доктор педагогічних наук, професор Г. П. Шевченко. Актуальним напрямом досліджень наукової школи Г. П. Шевченко стала проблема розвитку духовної культури підростаючого покоління засобами мистецтва, яке розглядається як важливий засіб пробудження в особистості вищих духовних цінностей, що одухотворяють її життєвий шлях.

В центрі зав. кафедрою Л. М. Сбітнева, поряд з нею народний артист України, професор кафедри В. І. Самарцев, доцент кафедри, керівник міжнародного конкурсу «Хай пісня скликає друзів» О. Д. Чурикова, з іншого боку народна артистка України, професор кафедри Д. А. Якубович, народна артистка України, професор кафедри Г. М. Мурзай та навкруги всі інші члени кафедри.

1997 року Л. М. Сбітнева захистила кандидатську дисертацію на тему «Виховання емоційної культури підлітків засобами вокально-хорової музики», їй було присуджено науковий ступінь кандидата педагогічних наук. Присвоєно вчене звання доцента у 2001 році, в тому ж році була нагороджена знаком «Відмінник освіти України».

З 1999 року по 2015 роки Л. М. Сбітнева працювала завідувачем кафедри методики музичного виховання, співу і хорового диригування Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Керувала кафедрою 16 років. З кінця 90-х років Луганський педагогічний університет, «патріарх вищої освіти Донбасу», упевнено

займав позиції одного з найвизначніших культурних, освітніх, наукових і методичних центрів сходу нашої країни.

Кафедра була організатором багатьох культурних заходів в Луганську і Луганській області. Однією з яскравих подій став Міжнародний конкурс оперної, камерної вокальної музики ім. І. Паторжинського, який відбувся в Луганську 24-28 серпня 1997 року. І. Паторжинський – відомий український співак та педагог світового рівня, творче життя якого було пов'язане з Луганщиною, де він учителював, створював хори та очолював музичну школу в м. Алчевську при металургійному заводі. Організатором цього Міжнародного конкурсу вокальної музики став народний артист України, відомий співак, професор кафедри співів і диригування Луганського педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка В. І. Самарцев. У роботі журі прийняли участь: народний артист України Д. Гнатюк (голова журі), народний артист України А. Авдієвський, народна артистка України Є. Мірошніченко, професор Г. Паторжинська, заслужена артистка України, народна артистка Росії Л. Сергієнко, народна артистка України О. Романенко, народний артист України І. Пономаренко, народний артист Росії Б. Штоко-

Л. М. Сбітнєва з професорами кафедри, народними артистами України Г. М. Мурзай, В. І. Самарцевим та Д. А. Якубович

лов, народний артист України А. Бойко, народний артист України В. Самарцев, народний артист України Г. Дранов та відомий оперний співак Б. Ятич (Югославія). В конкурсі приймали участь молоді вокалісти, представники України, Росії, Китаю. У заходах фестивалю взяли участь лауреати та дипломанти міжнародних конкурсів – національний оркестр народних інструментів (художній

керівник та головний диригент, народний артист В. Гуцал), симфонічний оркестр Луганської обласної філармонії (диригент Н. Пономарчук), концертний ансамбль «Київська Русь» (кер. В. Фалалєєв) та народні артисти України Ю. Багатіков, І. Попович, О. Білозір.

1992 року було проведено перший дитячий обласний конкурс «Золотий ключик» (м. Луганськ), назву якого було змінено у 1993 році на «Золотий дударик». Фестиваль української пісні «Золотий Дударик» – це обласний дитячий фестиваль, засновниками якого були відомі митці Луганщини. Багато років директором фестивалю був заслужений працівник культури Ю. Казаков. У фестивалі «Золотий Дударик» брали участь діти від 5 до 16 років з Луганської області. Мистецтво юних вокалістів оцінювало компетентне журі, яке тривалий час очолювала народна артистка України, професор кафедри співів і диригування ІКМ ЛНПУ імені Т. Г. Шевченка Д. А. Якубович.

1999 року мішаний хор кафедри сумісно з симфонічним оркестром Луганської обласної філармонії приймав участь у творчих звітах Луганської області в Національному Палаці «Україна».

На початку нового тисячоліття першочерговості набувало питання про формування культури спеціалістів, особливо педагогів, в якій поєднуються високий професіоналізм, інтелігентність, соціальна зрілість і творче начало. У 2000 році, на базі музичного факультету ЛДПУ (який має більш як 40-літню історію), розпочинає свою роботу Інститут культури і мистецтв Луганського педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Очолила Інститут кандидат педагогічних наук, заслужений працівник культури України професор Н. П. Гвоздева. З того часу ІКМ, в якому студенти здобували знання з різних галузей культури і мистецтва, зарекомендував себе як серйозний заклад академічної та художньої освіти. В інституті готували учителів музики та художньої культури, концертмейстерів, вокалістів, диригентів. Луганські педагоги спрямовували творчий потенціал на виховання висококваліфікованих спеціалістів, які стануть запорукою подальшого розквіту українського музичного мистецтва. Л. М. Сбітнєва приймала участь у ліцензуванні нових спеціальностей на кафедрі та розробці нових програм. Було встановлено творчі контакти з працівниками Північно-Кентукського університету, Коледжу Томаса Мора (США), з провідними навчальними закладами Європи: Градець Кралово (Чехія), музично-педагогічним

факультетом Празького університету, Вищою музичною школою (ГанOVER, Німеччина), радами з культурного обміну Великої Британії, Мексики, Росії, Австрії.

Виступ на конференції професора В. І. Самарцева

Майстер-клас у рамках конференції проводить керівник хору В. В. Юнда

У кінці 90-х та на початку нового століття в інституті було підготовлено 33 лауреати міжнародних та всеукраїнських конкурсів. У кінці 90-х років кафедра стала одним з організаторів започаткованого фестивалю-конкурсу піаністів і вокалістів серед студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації «Свято муз». Наступного року цей конкурс, в якому приймали участь відомі виконавці з України, Росії, США, Мексики та інших країн світу, набув статусу Міжнародного. З 2002 року Л. М. Сбітнева була організатором на кафедрі щорічних регіональних, всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій з проблем сучасного музично-естетичного виховання дітей і молоді для вчителів музики сучасних загальноосвітніх шкіл, керівників творчих дитячих колективів, викладачів дитячих музичних шкіл, студентів та викладачів спеціальності музичне мистецтво. За матеріалами конференцій друкувалися збірки наукових праць. В ті роки кафедра співів і хорового диригування ІКМ ЛНУ імені Тараса Шевченка працювала над розробкою комплексної наукової теми «Сучасні тенденції розвитку музичного виховання і навчання». Так, 22-23 березня 2012 року сумісно з ІХО РАО, відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми музично-естетичного виховання дітей та молоді у XXI столітті», за матеріалами якої була видана збірка наукових праць. У роботі міжнародної конференції 2012 року прийняли участь Управління освіти і науки Луганської обласної державної адміністрації, керівник науково-практичною діяльністю між Інститутом Художньої освіти РАО та ІКМ ЛНУ ім. Тараса Шевченка старший науковий співробітник О. Командишко, австрійський композитор, диригент, почесний професор ЛНУ імені Тараса Шевченка, професор університету музики і образотворчого мистецтва, художній керівник Віденського музичного семінару «Zug geschichte der klarinette» Курт Шмід (Австрія), аспіранти ЛНУ (Китай), студенти із Сербії і Росії, співачка оперного театру (Греція) Людмила Бондаренко (у минулому випускниця ІКМ), народні артисти України, професори кафедри Д. А. Якубович і В. І. Самарцев; викладачі ДМШ та вчителі музичного мистецтва загальноосвітніх шкіл, керівники дитячих творчих колективів м. Луганська, Луганської і Донецької областей.

На щорічних конференціях розглядалися питання розробки концептуальних засад естетичного виховання дітей і молоді; розвитку естетичного середовища у школі та педагогічних університетах;

накопичення особистістю естетично-художнього досвіду як умови освоєння культури; реалізація нових освітніх програм і інтеграційних технологій у процес професійної підготовки студентів; розробка педагогічних умов творчого розвитку молоді у практиці вищої педагогічної освіти тощо. У цілому, характеризуючи сучасний стан художньої освіти і музично-естетичного виховання, у доповідях виступаючих відмічалась необхідність розробки стратегій музично-естетичного розвитку на основі відродження національних культурних традицій (у контексті полікультурного освітнього простору). Також у рамках роботи конференцій на сцені концертної зали Інституту культури і мистецтв відбувалися майстер-класи провідних викладачів кафедри: Народної артистки України, професора Д. А. Якубович, старшого викладача Торецького музичного училища Т. М. Мольдерф (академічний спів); кандидата педагогічних наук, доцента, Почесного професора ЛНУ ім. Тараса Шевченка та кафедри Л. Г. Азарової (естрадний спів) та інших провідних викладачів як мистецьких кафедр навчальних закладів і викладачів музичних і загальноосвітніх шкіл та керівників творчих дитячих колективів.

Майстер-клас проводить професор Д. А. Якубович

Кафедра була одним з організаторів щорічного фестивалю «Обдарована молодь Луганщини», що щорічно проходить в Інституті культури і мистецтв.

Л. М. Сбітнева неодноразово працювала в складі журі регіональних, всеукраїнських і міжнародних конкурсів. У період 2004-2012 років приймала активну участь у Міжнародній програмі співробітництва з Віденською академією музики. Мішаний хор кафедри співав і диригування двічі виступав сумісно з симфонічним оркестром Луганської обласної філармонії з концертними програмами в Австрії. Викладачами та студентами кафедри, якою керувала Л. М. Сбітнева, щорічно здійснювались масштабні культурні проекти.

Майстер-клас з естрадного вокалу почесного професора ЛНУ, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри Л. Г. Азарової

Нагородження грамотою ЛНУ викладача музичного училища м. Торецьк Донецької області Т. М. Мольдерф за високі показники у творчій роботі з студентами-вокалістами та за активну участь у конференції

Л. М. Сбітнева приймала активну участь у підготовці студентських опер, які були поставлені в інституті культури і мистецтв за участю симфонічного оркестру Луганської обласної філармонії – «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака – Артемовського (2002), «Алеко» С. Рахманінова (2003), «Євгеній Онегін» П. Чайковського (2005), «Фауст» Ш. Гуно (2008), Р. Леонковало «Паяци» (2009), «Сільська честь» П. Масканьї (2010). 2007 року в Луганській філармонії з симфонічним оркестром була виконана «Карміна Бурана» К. Орфа. 2010 року мішаний хор кафедри співів і диригування інституту культури і мистецтв на конкурсі імені Шаляпіна отримав Гран при. 2012 року в Луганській обласній філармонії відбулось виконання фіналу опери «Князь Ігор» симфонічним оркестром Луганської філармонії та хором кафедри співів і диригування інституту культури і мистецтв ЛНУ ім. Тараса Шевченка. 2013 року відбулась прем'єра «Реквієму» Герхарда Лагранжа, диригував виконанням хору і оркестру австрійський композитор і автор твору Герхард Лагранж. 2014 року була підготовлена до виконання в філармонії м. Луганська кантата «Ода до життя» К. Шмідта (вже були розвішані афіші, але події 2014 року вплинули на плани).

Виступає хор кафедри співів і хорового диригування Інституту культури і мистецтв ЛНУ ім. Тараса Шевченка

З 2017 року Л. М. Сбітнева – професор кафедри музичного мистецтва і хореографії Інституту культури і мистецтв ЛНУ ім. Тараса Шевченка.

Вона успішно займається навчально-методичною та науковою роботою на кафедрі. Були розроблені та впроваджені такі лекційні курси: «Методика музичного виховання», «Хорознавство», «Шкільний курс дитячої музики», «Музична психологія», «Музична педа-

гогіка та психологія», «Музична педагогіка та методика музичного виховання»; дистанційні курси «Методика музичного виховання», «Хорознавство», «Основи психології музично-творчої діяльності» для студентів та магістрантів напрямку підготовки «Музичне мистецтво», «Середня освіта. Музичне мистецтво» денної та заочної форм навчання Інституту культури і мистецтв. У 2015-2017 навчальних роках підготовлено сім дистанційних курсів для студентів і магістрантів спеціальності «Музичне мистецтво» (денне і заочне відділення). Професор Л. М. Сбітнева здійснює керівництво курсовими та магістерськими роботами, науковими дослідженнями аспірантів. У травні 2021 року аспірантка Л. М. Сбітневої В. В. Юнда, керівник мішаного хору студентів кафедри музичного мистецтва та хореографії інституту мистецтв ЛНУ імені Тараса Шевченка, захистила дисертаційну роботу на тему «Підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва до роботи з дитячим хором» (13.00.04). У 2008 році Л. М. Сбітневою обрана членом-кореспондентом Міжнародної академії педагогічних наук. 2017 року обрана Почесним професором ЛНУ імені Тараса Шевченка.

2016 року Л. М. Сбітнева захистила докторську дисертацію на тему «Розвиток системи музично-естетичного виховання дітей і молоді в Україні (друга половина ХХ століття). Людмилі Миколаївні було присвоєно наукову ступінь доктора педагогічних наук. Вчене звання та атестат професора отримала у 2021 році.

Коло наукових інтересів: питання музично-естетичного виховання дітей і молоді в Україні, професійна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва, психологічні основи музичного розвитку особистості. Опубліковано 80 наукових робіт, серед яких:

Навчальні посібники:

Сбітнева Л. М. Хорознавство. Навч. посібник. Луганськ: Альма-матер, 1999. 50 с.

Сбітнева Л. М. Методика музичного виховання. Навч. посібник. Луганськ: Альма-матер, 2002. 120 с.

Сбітнева Л. М. Розвиток співацького голосу підлітків. Навч. посібник. Луганськ: Знання. 2006. 140 с.

Сбітнева Л. М. Методика музичного виховання (навчально-методичний посібник). Навчально-методичний посібник з дисципліни «Методика музичного виховання для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» Луганськ-Старобільськ. 2014, 280 с.

Сбітнева Л. М. Методичні рекомендації для студентів спеціальності «Музичне мистецтво (Художня культура)» заочної форми навчання. Полтава. Вид-во ПУЕТ, 2017, 56 с.

Монографії:

Сбітнева Л. М. Розвиток системи музично-естетичного виховання в Україні: історико-педагогічний дискурс. Вид-во : Київ 2014, 364.

Сбітнева Л. М. Історико-генетичний аспект розвитку музичної психології як науки. Колективна монографія «Виховання людини культури засобами мистецтва», тип. Інституту обдарованої дитини НАПН України, м. Київ, 2021, с. 218–229.

Сбітнева Л. М. Колективна монографія «Pedagogical problems of forming a modern specialist: the experience of the EU». Тенденції розвитку хорової культури в Україні. Romania, Baia Mare, February 15 March 26, 2021. s. 34–38.

Л. М. Сбітнева нагороджена грамотами ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» за плідну роботу з виховання музично-естетичної культури студентської молоді. Людмила Миколаївна відмінник освіти з 2002 року, нагороджена почесним знаком В. Сухомлинського у 2005 році, грамотами Міністерства науки і освіти України, Управління культури й туризму Луганської обласної державної адміністрації. У червні 2021 року присвоєно звання «Заслужений працівник культури України». З 2016 року є членом двох спеціалізованих рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій у ЛНУ ім. Тараса Шевченка.

ПОЛУБОЯРИНА Ірина Іванівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри виконавських дисциплін №2
Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1911-8183>
e-mail: 195828@ukr.net

СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСОРА В. В. ТУШЕВОЇ ЯК НАУКОВЦЯ І ПЕДАГОГА У ГАЛУЗІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Вікторія Володимирівна Тушева – доктор педагогічних наук, професор, відома в Україні в галузі вищої педагогічної і мистецької освіти. Наукові інтереси пов'язані із дослідженням методологічних і теоретичних питань мистецької освіти, її актуальних проблем, теорії і методики педагогіки вищої школи, генези та здобутків в теорії і методиці формування науково-дослідницької культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі професійної підготовки, різних аспектів культурологічної і полікультурної освіти.

Наукове становлення В. В. Тушевої почалося в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди. 2002 року Вікторія Володимирівна закінчила Харківський університет мистецтв імені І. Котляревського по спеціальності диригент хору, викладач. Навчалась у професора, заслуженого діяча України Н. А. Белік-Золотарьової.

Була прикріплена як аспірант (1994-1997 рр.) в Інституті педагогіки НАПН України (лабораторія естетичного виховання, під керівництвом Л. М. Масол), там же захистила 1997 року кандидатську дисертацію зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки. Навчалася як докто-

*Захист кандидатської дисертації
А. М. Кифенко (керівник професор
О. М. Олексюк), Сумський державний
педагогічний університет імені
А. С. Макаренка*